

педагоги активно обмінюються досвідом, обговорюють існуючі проблеми у професійній сфері і кожен може надати та отримати пораду від колег. Дана форма динамічного навчання більш результативна завдяки конкретизованості та вузькій тематичній спрямованості, крім того воркшоп відноситься до групи таких розвиваючих та навчаючих форм методичної роботи, які найбільш підходять для навчання дорослої аудиторії.

«Живі» знання, отримані в процесі воркшопу, є продуктом активної діяльності самих учасників. Через процес експериментування, креативності педагоги самостійно відіграють провідну роль в отриманні нового, що значно підвищує ефективність його засвоєння. Такі динамічні знання стають частиною професійної діяльності педагога, підвищують якість освітньої і корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Література:

1. Інструктивно-методичні рекомендації «Про організацію освітньої роботи в дошкільних навчальних закладах» // Листа МОН України від 13.06.2017 № 1/9-322.
2. Мисоченко І.Ю. Модернізація процесу навчання у вищій школі. // У збірнику: Соціально-гуманітарні та психологічні науки: теоретико-методологічні та прикладні аспекти. Матеріали 2-ї Міжнародній науково-практичній конференції. - 2015. - С. 150-153.
3. Фопель К. Ефективний воркшоп. Динамічне навчання. Пер. з нім. [Текст]/К. Фопель. – Генезис, 2003. –368 с.
4. Електронний ресурс: <http://osvita.ua/add-education/glossary/7701/>
5. Електронний ресурс: <https://slovotvir.org.ua/words/vorkshop>

Супрун Дар'я Миколаївна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри спеціальної психології та медицини
факультету спеціальної та інклюзивної освіти
Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова,
Галета Зоя Анатоліївна,
вчитель слухо-мовної роботи,
Спеціальна загальноосвітня школа-інтернат №18

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ДОСВІД ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ

Отримання відповіді на запити сучасності вимагає модернізації освітньої системи вищої школи та акцентування саме на якості підготовки конкурентоздатних фахівців як національного пріоритету. В умовах Євроінтеграції для України видається необхідним вивчення передового світового досвіду. Вхідження в світову спільноту модернізації міжнародного порядку в контексті визначених пріоритетів майбутнього світоустрою вимагає від вищої освіти поетапно реалізовувати

складові наявної мегасистеми цілісного освітнього простору, де прикметною ознакою її змісту є розбудова професійної підготовки фахівців спеціальної освіти на компетентісно-орієнтованій основі в умовах впровадження інклюзивного навчання. Сучасний фахівець спеціальної освіти має бути багатофункціональним, володіти високим рівнем професійної компетентності. Серед пріоритетних завдань, визначених тенденціями Євроінтеграції, представлені актуальні питання оновлення змісту професійної підготовки, реструктуризації освіти, трансформації гуманітарної освіти, впровадження інноваційних технологій підготовки конкурентоспроможних фахівців. Тобто, вища освіта має бути більш інноваційною, далекоглядною і відповідальною за результат.

Реакція ж освіти на глобалізацію полягає в зміцненні інтегральності особистості, збереженні й розвитку її особливостей та конкурентоспроможності, а також в орієнтації на сучасну економіку, нові кваліфікації й технології за збереження традиційних і створення сучасних національних особливостей. Саме відповідно до концепції реформування вищої освіти, в тому числі і спеціальної, освіта та освітня діяльність мають сприйматися та визнаватися державою засобом формування культурної, духовної та інтелектуальної сфер сучасного покоління громадян. Також, при реформуванні вищої спеціальної освіти України, з одного боку, мають враховуватись пріоритети збереження культурних надбань української системи освіти, а з іншого, – завдання поліпшення міжнародної співпраці, мобільності, працевлаштування випускників з України в Європейському чиміжнародному просторі, міжнародної конкурентоспроможності вищих навчальних закладів. Нагальною проблемою процесів перетворення в системі освіти, є суперечність між розширенням мережі навчальних закладів, збільшенням різноманітності форм навчання, примноженням спектру напрямів і спеціальностей, з одного боку, і необхідністю зберегти і підвищити якість підготовки фахівців, стійкість у функціонуванні системи освіти, з іншого [1, с. 54]; стан і тенденції професійної підготовки епохи діджиталізації; актуальні тренди в запровадженні новітніх програм; академічна мобільність та інтернаціоналізація; наукова діяльність та її оцінка тощо.

Європейський простір вищої освіти ґрунтується на міжнародному співробітництві, що має усунути перепони та забезпечити широкий доступ до якісної вищої освіти, яка базується на принципах демократизації й незалежності університетів, наукової та дослідницької самостійності, активізації мобільності студентів і науково-педагогічних кадрів; підготовці молоді до активного життя в демократичному суспільстві, формуванні основи для професійної кар'єри й особистого розвитку. Постають нові виклики, пов'язані з глобалізаційними процесами. Водночас загострилася суперечність між завданнями щодо інтеграції української вищої школи до європейського простору вищої освіти і чинною системою підготовки фахівців, потребами суспільства в компетентних фахівцях та якістю їх підготовки. Динамізм суспільних процесів обумовлює нові стратегічні напрями перебудови освітнього процесу. Розвиток іншомовної підготовки у вищій професійній освіті обумовлений цілеспрямованою державною політикою

щодо євроінтеграції та реформування вищої освіти. Отже, визначимо тенденції епоха діджиталізації (особливо період COVIDу): надзвичайне прискорення змін, стрибок у 2-7 років (суто онлайн дистанційні програми, які акредитують і все університетське навчання (окрім клінічної підготовки) проходить онлайн. Починається нова дискусія з приводу того, що “онлайн” – це якісно чи ні, адже на цей шлях стали топ-університети Європи [3, с. 25].

Об’єктивною ж реальністю розвитку освіти сьогодні є:

- розширення міжнародних зв’язків й інтеграція до європейської спільноти;
- навички іншомовної комунікації є ключовими для розвитку міжнародних відносин; багатомовність і полікультурність вважаються необхідними умовами життєдіяльності громадян нової Європи;

- необхідність пошуку нових конструктивних ідей для вирішення проблеми оптимізації та інтенсифікації формування іншомовної професійної компетентності.

Що ж означає перехід у онлайн середовище – процеси трансформації: онлайн середовище зовсім інше, потрібно навчитися змінювати умови, структуру курсів, але це не означає зниження якості чи вимог. Маємо відмовитися від зворотів „або/або“, та шукати рішення, що буде гібридним. Також необхідно зрозуміти, як студенти навчаються онлайн. Ключовою є підтримка цифрових компетенцій всіх учасників та доступність інфраструктури на рівні технологічної підтримки університетів.

Сучасні інтеграційні процеси, входження в Європейський освітній простір, а також формування глобального ринку праці зумовлюють потребу високої академічної мобільності. Отже, іншомовна підготовка є невід’ємною складовою фундаментальної освіти: по-перше, завдяки своїй ролі у вищій освіті та глобалізованому суспільстві, по-друге, як один із засобів передачі світовому співтовариству здобутків вітчизняної науки й освіти. Прогалини в іншомовній підготовці пояснюються недоліками всієї системи оволодіння іноземними мовами в вищій освіті. Україну від Європи все ще відокремлює мовний бар’єр. Більшість фахівців мають проблеми іншомовного спілкування – існують великі протиріччя між реальним рівнем володіння іноземною мовою та вимогами суспільного життя сучасних українців в умовах євроінтеграції [2, с. 15].

Вища освіта в Україні має забезпечувати підготовку фахівців, які могли б конкурувати з випускниками престижних закордонних ЗВО. Вимагається посилення не лише спеціалізованої підготовки, але й поглибленого вивчення інших дисциплін для професійної реалізації майбутніх професій, зокрема іноземних мов.

Розглядаємо процес підготовки через максимальне зближення дистанційного чи аудиторного навчання, позааудиторної роботи та набуття практичних навичок. Використання інтегративного навчання, зокрема психолінгвістичних тренінгів у процесі підготовки, що дає можливість створити психологічні умови, які сприятимуть ефективному співтовариству. Без вивчення міжнародного досвіду неможливо розвивати ефективну професійноорієнтовану вітчизняну систему

підготовки, зокрема, іноземною мовою, яка була б адаптована до європейських норм і кращих світових освітніх стандартів. Відтак професійна підготовка потребує суттєвої науково обґрунтованої модернізації, зокрема, запровадження окремих он-лайн спецкурсів, тренінгів, мастер-класів іноземною мовою, що уможливить вирішення актуальних завдань щодо інтеграції до Європейського простору загалом, та відповідності чинної системи підготовки кадрів досліджуваної категорії спеціалістів щодо кращих світових зразків та провідних тенденцій, зокрема.

Стратегії розвитку вищої освіти у національному та світовому вимірі характеризуються:

- маніфестацією управлінської компетентності як основи професійної діяльності фахівця, що зумовлюється особливостями усвідомлення поведінки та діяльності людей в організації і є частиною сфери культури праці, культури професійної управлінської діяльності;

- розвитком професійного управлінського мислення, яке відзначається усвідомленим, цілеспрямованим, системним підходом та має відбуватися завдяки: формуванню управлінських професійних знань, вмінь та навичок; доцільністю і методичною виправданістю професійної, комунікативно-спрямованої підготовки висококваліфікованих фахівців іноземною мовою.

Доцільною і методично виправданою є професійна, комунікативно-спрямована підготовка іноземною мовою, кінцева мета якої:

- відповідає окресленим уявленням про майбутню професійну діяльність (предметність діяльності) стимулює відповідними заходами потребу у професіоналізації паралельно з вивченням іноземної мови (вмотивованість діяльності);

- призводить у співзвуччя навчальну діяльність іноземною мовою з особистою метою (цілеспрямованість діяльності) а також сприяє актуальному усвідомленню необхідності вивчення іноземної мови як запоруки стати освіченою, культурною, професійною, конкурентоспроможною не лише на вітчизняному, а й на міжнародному ринку праці та успішною особистістю (усвідомленість діяльності) [7, с. 5].

Беззаперечно, що євроінтеграція стимулює розвиток Вищої школи, що спрямований на розвиток: системи універсальних управлінсько-психологічних здібностей і вмінь, що забезпечують реалізацію професійної позиції по відношенню до самого себе (вчити самого себе і адекватно оцінювати свої можливості, самостійно вибудовувати шляхи вирішення проблем і важких ситуацій в особистому і професійному житті, втілювати проекти з підвищення власної професійної компетентності, особистісної самореалізації; способів продуктивної співпраці й спілкування, вирішення конфліктів; готовності до оптимального рішення управлінсько-професійних завдань у новітніх політико-економічних умовах.

Транс- та міждисциплінарний підходи до організації навчального процесу у вищій школі, втілені в різних дидактичних формах, дозволяють виконувати

вимоги науки третього покоління, сформульовані в термінах компетенцій. Інноваційні інформаційно-комунікативні технології є опорою для формування транс- та міждисциплінарних зв'язків [2, с. 25].

Отже, соціально-економічні та політичні реалії сучасного світу, трансформаційні процеси у системі освіти, вимоги до сучасного фахівця та соціальне замовлення ринку праці спонукають до перегляду окремих усталених поглядів на цілі та завдання професійноспрямованої підготовки загалом та управлінської її складової, зокрема. Рівень підготовленості повинен відповідати міжнародним стандартам, що дозволить ефективно співпрацювати в глобальному життєвому просторі. Необхідним є включення до професійної підготовки спецкурсів, які інтегрують на основі трансдисциплінарного підходу психолого-педагогічну, управлінську, іншомовну комунікативну складові професійної компетентності й забезпечує систематизацію та інтеграцію психологічних, управлінських, іншомовних знань в єдиний професійний простір. Комплексна мета інтегрованих он-лайн спецкурсів – підвищення у рівня професійно-педагогічної адаптивності, психолого-педагогічної та управлінської культури; засвоєння сутності, закономірностей, принципів, умов формування якостей активного і соціального компетентного суб'єкта наукової діяльності; практична підготовка особистості до виконання різних функцій і завдань, вирішення проблем професійного та особистісного саморозвитку. Вагомий внесок в позитивні зрушення робить загальна тенденція професійної підготовки фахівців з належним рівнем розвитку управлінських вмінь та навичок і відповідною іншомовною комунікативною компетенцією. Фахівець має бути частиною епохи діджиталізації, що уможливить конкурентоздатність на світовому рівні.

Література:

1. Fedorenko, M, Suprun, D. (2019) Psychological Linguodidactics of Speech Development Activity of Senior School Age Children with Autistic Abnormalities WEB OF SCIENCE Published: Apr 2019 in *PSYCHOLINGUISTICS* DOI: 10.31470/2309-1797-2019-25-1-281-299
2. Suprun, D. Griban, G., Nikulochkina, O., Varetska O., & Formation of the Primary School Teachers' Information Competency in Postgraduate Education. *Postmodern Openings*, 11(3), 41-72. <https://doi.org/10.18662/po/11.3/199> Postmodern Openings ISSN: 2068-0236 | e-ISSN: 2069-9387
3. Sheremet, M; Suprun, M; Suprun, D. (2020) Future Psychologists' Readiness to Work in Conditions of Social Cohesion in Education WEB OF SCIENCE Published: Sep 2020 in *International Journal of Applied Exercise Physiology*
4. Zhuravlova L., Sheremet M., Dmytriieva I., Suprun D. (2020). State of formation of motivation as one of the structural-functional components of speech development of primary schoolchildren with dysgraphia. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*. Vol. 24, Issue 08. P. 8985-8999 <https://doi.org/10.37200/IJPR/V24I8/PR280893>
5. Zhuravlova L., Sheremet M., Suprun D. (2021). Results of the Examination of Primary School Students By Means of Speech Therapy BRAIN. *Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience* ISSN: 2068-0473 | e-ISSN: 2067-3957 2021, Volume 12, Issue 1, pages: 326-342 DOI: <https://doi.org/10.18662/brain/12.1/185>

6. Супрун Д.М. Теорія та практика професійної підготовки психологів в галузі спеціальної освіти. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.03. Київ, 2018. 657 с.

7. Супрун Д.М. Management – a component of psychologists' professional training (Менеджмент – складова професійної підготовки психологів). Навчально-методичний посібник для студентів, слухачів магістратури та практикуючих психологів. Київ, 2019. 390с.

8. Супрун М.О. Корекційне навчання учнів допоміжних закладів освіти: витоки, становлення та розвиток (друга половина XIX-перша половина XX ст.): Монографія. К.: Вид. КЮІ МВСУ Паливода АВ, 2005. 350 с.

Супрун Дар'я Миколаївна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри спеціальної психології та медицини
Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова
Супрун Микола Олексійович,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри психокорекційної педагогіки
Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова

ІЗ ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ ШКОЛИ «ЖИТТЯ» ДЛЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ В УКРАЇНІ (ПОЧАТОК 90-Х РОКІВ ХХ СТ.)

Загальновідомо, що історія загалом й історія освіти зокрема, твориться конкретними людьми і вміщує в собі конкретні факти – знакові події в загальному історичному процесі. Саме такою подією в історії освіти дітей з розладами аутичного спектру стало створення школи «Життя».

Подумки перенесемося до початку 90-х років 20 ст. ...

Марія Василівна Щибрик, учителька початкових класів, пригнічена тяжкою хворобою доньки, вірила, що світ не без добрих людей. Допомога мусить прийти. Але звідки?

З берегів Темзи англійські вчені Д. Берлі та Г. Поу-Біер. Перебуваючи в Києві, вони запросили Марію Василівну з чоловіком та дочкою Любою до своєї лондонської клініки. Там дівчинку обстежили, зробили заключення: аутизм. Запропонували вивчити досвід їхньої системи навчання дітей означеної нозології. Батьки на власні очі побачили здобутки спеціального навчання ...

Повернувшись до Києва Марія Василівна взялася за непосильну справу: створити в Києві школу для дітей, які вважалися безнадійними.

На щастя, і на берегах Славутича знайшлися люди, не байдужі до чужої біди. Підтримав енергійного педагога академік О.В. Киричук, допоміг уладнати справу із приміщенням. Психолог Н.А. Бастун взялася за вирішення проблем, що пов'язані із психологічними аспектами розвитку дітей. Перший проректор